

Hariduse- ja Sotsiaalministeeriumi Teataja

Nr. 7.

12. mail 1934.

Nr. 7.

Väljavõte Valitsemise korraldamise seadusest ja Valitsemise korraldamise seaduse muutmise ja täiendamise dekreedist.

Õppejõudude teenistuse seaduse muutmise dekreet.

Väljavõte Valitsemise korraldamise seadusest.

Hariduse- ja sotsiaalmin. Koolivalitsuse 1934 a. 16. aprilli ringkiri nr. 32467 posti-telegraafi-telefoni kasutamise tutvustamise asjas.

Hariduse- ja sotsiaalmin. Koolivalitsuse 1934 a. 25. aprilli ringkiri nr. 3218 kooliaedade alal nõu saamise korra asjas.

Hariduse- ja sotsiaalmin. Tervishoiu- ja hoolekandevalitsuse 1934 a. 21. aprilli ringkiri nr. 45732 marutõbiste haigete ja selles kahtlaste isikute ravimise asjas.

Hariduse- ja sotsiaalmin. Tervishoiu- ja hoolekandevalitsuse 1934 a. 5. mai ringkiri nr. 45764 marutõbiste haigete ja selles kahtlaste isikute ravimise asjas.

AMETLIK OSA.

Väljavõte Valitsemise korraldamise seadusest ja Valitsemise korraldamise seaduse muutmise ja täiendamise dekreedist.

5. peatükk. Ministeeriumid.

§ 31. Ministeeriumi juhib minister. Ministeeriumi tegevusest teeb minister ettekandeid ja annab aru Riigivanemale ja Peaministrile.

RT 5 — 1934, 36.

§ 32. Ministeeriumid jagunevad käesolevas seaduses määratud valitsusteks ja osakondadeks.

Valitsuste ja osakondade alljaotused kujundatakse tarviduse järgi Riigivanema määrusega, milles neile määratakse ka ülesanded.

RT 5 — 1934, 36.

§ 33. Kahtluse korral, missugusele ministeeriumile asi allub, otsustab küsimuse Riigivanem.

Kui aga säärane kahtlus tekib ministeeriumi allüksuste suhtes, lahendab selle küsimuse ülemus, kellele mõlemad allüksused või ülemused vahenditult alluvad.

RT 5 — 1934, 36.

§ 34. Ministeeriumi asjaajamist, eriti kirjavahetust ja arvepidamist ning eelarve-ettepanekute koostamist toimetab ministeeriumi kantsleil.

RT 5 — 1934, 36.

§ 35. Peale valitsuste, osakondade ja kantsleide asuvad ministeeriumide juures veel teised vastavates seadustes ettenähtud asutused ja ametikohad.

RT 5 — 1934, 36.

§ 36. Ministeeriumidel, valitsustel ja osakondadel on tegevusalad, mis nähtud ette käesolevas seaduses, samuti ka maksvates eriseadustes, seadlustes ja määrustes.

RT 5 — 1934, 36.

Hariduse- ja sotsiaalministeerium.

§ 37. Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi ülesandeks on: rahvahariduse ala korraldamine; kutseoskuse edendamine; õppe- ja kasvatus töö juhtimine; rahva vaimse ja füüsilise arendamise eest hoolitsemine; tervishoiu, hoolekande ja pensioni alade korraldamine ja juhtimine.

RT 36 — 1934, 316.

§ 38. Hariduse- ja sotsiaalministeerium koosneb järgmistest valitsustest ja osakondadest:

- 1) teaduse ja kunsti osakond;
- 2) koolivalitsus;
- 3) tervishoiu- ja hoolekandevalitsus;
- 4) kutseoskuse osakond.

RT 36 — 1934, 316.

§ 39. Teaduse ja kunsti osakonna ülesandeks on: kõrgema hariduse, teaduse, kunsti ja kirjanduse edendamine; kunstiasutuste, kunstikoolide, rahvamajade, muuseumide, arhiivide ja muinsusasjanduse üldkorraldamine; kultuurkapitali valitsemine.

RT 5 — 1934, 36.

§ 40. Koolivalitsuse ülesandeks on: alg- ja keskkoolide edendamine; avalikkude alg-, täiendus- ja keskkoolide võrgu üldkorraldamine ning nende koolide tegevuse juhtimine; riiklikkude alg-, kesk- ja erikoolide valitsemine, välja arvatud kunstialalised ja teistele ministeeriumidele alluvad koolid; raamatukogude võrgu üldkorraldamine ja avalikkude raamatukogude ülevalve; õppejõudude ettevalmistamine; õpetuslikkude ja kasvatuslikkude küsimuste selgitamine; seltskondlik-

kude organisatsioonide instrueerimine hariduse ja kasvatusel alal; õppe- ja kasvatusasutuste ning kohalikkude koolivalitsuste tegevuse ülevalve.

RT 36 — 1934, 316.

§ 41. Tervishoiu- ja hoolekandevalitsuse ülesandeks on: rahva tervishoiu ja arstliku ala juhtimine ning ülevalve teostamine, välja arvatud kaitseväe tervishoid; hoolekande ala korraldamine ja juhtimine ning ülevalve teostamine; riiklikkude tervishoiu- ja hoolekandenasutuste valitsemine; pensionide korraldamine.

RT 36 — 1934, 316.

§ 42. Kutseoskuse osakonna ülesandeks on: kutseoskuse edendamine; tööstuslikkude ja kunsttööstuskoolide ja õppetöökodade ning teiste kutsekoolide tegevuse juhtimine ja ülevalve; kutsenõuande-asutuste tegevuse üldkorraldamine; tehnika eriteadlaste registreerimine; meistrite, õppinud tööliste ja tööstusõpilaste kutseline ettevalmistamine ja nende kutsetegevuse üldkorraldamine; kodukäsitöö edendamine.

RT 36 — 1934, 316.

Õppejõudude teenistuse seaduse muutmise dekreet.

RT 37 — 1934, 330.

Antud Riigivanema poolt 25. aprillil 1934.

I.

Õppejõudude teenistuse seaduse (RT 59 — 1931, art. 461 ja RT 5 — 1934, art. 36) §§ 1, 2, 3, 24, 28, 31, 33, 34, 38, 40, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 52, 53, 54, 60, 63, 85, 86, 88 ja 91 muudetakse ja pannakse maksma järgmises redaktsioonis:

§ 1. Õppejõud jagunevad:

1) määralisteks, kes omavad vastavat õpetajakutset, kellel on vähemalt 50% seaduses ettenähtud nädalatundide normist ja kes määralise õppejõuna ametisse kinnitatud;

2) tunniandjaks, kes omavad vastavat õpetajakutset, kuid kelle nädalatundide arv on alla 50% seaduses määratud normist, ja kes tunniandjana ametisse kinnitatud;

3) õpetajaameti kandidaatideks, kes ei oma vastavat õpetajakutset, kuid on õiendanud vastava õpetaja kutseeksami kutsekomisjonis ja töötavad koolis praktikaaja täitmiseks;

4) õppejõu kohusetäitjaks, kes sellena kohale määratud.

Õppejõududeks loetakse õppeasutuste juhatajad ja õpetajad, kusjuures õpetajate hulka loetakse ka juhataja abid, tagavaraõpetajad, meister-instruktorid ja teised õppeasutistes õppe- ja kasvatusalal töötavad isikud.

§ 2. Õppejõud peab vastama järgmistele nõuetele:

1) peab olema Eesti Vabariigi kodanik;

2) peab oskama riigikeelt;

3) peab olema vähemalt 20 aastat vana, välja arvatud õpetaja-ameti kandidaadid;

4) peab vastama tervislikult Haridus- ja sotsiaalministri sellekohase määruse nõuetele;

5) peab omama vastavat õpetajakutset või peab olema õiendanud vastava õpetaja kutseeksami kutsekomisjonis, välja arvatud § 45 toodud juhul.

Erandi punkt 1 ja välismaalastele punkt 2 tähendatud nõuete suhtes võib teha igal üksikul juhul Haridus- ja sotsiaalminister.

§ 3. Õppejõuks ei või võtta isikut:

1) kes seadusjõusse astunud kohtuotsusega on kaotanud õiguse olla riigi- või omavalitsuse teenistuses või õppejõuks õppeasutises, või kellele Õppejõudude teenistuse seaduse §§ 86 ja 87 põhjal on keelatud teenistusse astuda;

2) kes on eeluurimise või kohtu all süüteo pärast, mille eest seaduses on nähtud ette vangimaja või raskem karistus, välja arvatud süüteoasjad, mida võidakse lõpetada poolte leppimisel.

§ 24. Praktikaajal peab õpetajaameti kandidaadil olema vähemalt 25% seaduses ettenähtud nädalatundide normist. Ainult sel juhul, kui õppeaine oma laadilt ja tundide arvult koolis ei võimalda anda õpetajaameti kandidaadile tunde tähendatud määral, võib Haridus- ja sotsiaalministri otsusel õpetajaameti kandidaadi tundide arvu vähendada vastava aine tundide arvule koolis.

Praktikaalg peab võetakse arvesse õppejõudude teenistustaja arvutamisel vastavates seadustes ettenähtud alustel ning praktikaajal makstakse kandidaadile palka kutselise õpetaja normide järgi.

Praktikaaja täitmiseks võib õpetajaameti kandidaat töötada ka koolis, kus on vajalik arv õppejõude, kas tasuta või saades tasu vastavalt tundide arvule selleks otstarbeks riigi eelarves määratud krediidist.

§ 28. Kesk- ja kutsekooli õppejõul on õigus õpetada kesk-, kutse- ja algkoolides neid õppeaineid, millistes tal on õpetajakutse. Teiste ainete õpetamine võib toimuda vastavalt Haridus- ja sotsiaalministeeriumi koolivalitsuse või kutseoskuse osakonna sellekohasel loal.

§ 31. Isikuile, kel puudub õpetajakutse, kuid kel on Õppejõudude teenistuse seaduse § 8 teises lõigus või § 18 p. 2 või § 19 p. 2 ja 3 ettenähtud haridus ja kes on töötanud koolides Eesti Vabariigis õppejõuna vähemalt viis aastat rahuldavate tagajärgedega, võib Haridus- ja sotsiaalminister anda Haridus- ja sotsiaalministeeriumi koolivalitsuse ettepanekul vastava kutse arvestades nende õppe- ja kasvatustöö tulemusi.

§ 33. Õppejõu ametisse seadmine võib toimuda ainult vabale kohale. Suvisel õppetöö vaheajal peab õppejõu valimine toimuma hiljemalt kolm nädalat enne tegeliku õppetöö algust.

§ 34. Õppejõu valimisest kuulutatakse hiljemalt kaks nädalat enne valimist vähemalt ühes pealinnas ilmuvas päevalehes, mille määrab iga kalendriaasta kohta Haridus- ja sotsiaalminister.

§ 38. Õppejõuks võib valida vastava õpetajakutsega isiku või õpetajaameti kandidaadi.

Kooli juhatajaks võib valida alg- ja täienduskoolides vastava õpetajakutsega isiku, kes töötanud koolis õppejõuna vähemalt kolm aastat, ning kesk- ja kutsekoolides — vastava õpetajakutsega isiku, kes töötanud koolis õppejõuna vähemalt viis aastat.

§ 40. Riigi poolt ülalpeetavate õppeasutiste õpetajad määrab ametisse Haridus- ja sotsiaalministeeriumi koolivalitsus või kutseoskuse osakond, õppeasutiste juhatajaid Haridus- ja sotsiaalminister Haridus- ja sotsiaalministeeriumi koolivalitsuse või kutseoskuse osakonna direktori ettepanekul, välja arvatud pedagoogiumide, gümnaasiumide, Tallinna tehnikumi, kunsttööstuskooli ja Tallinna merekooli juhatajad, kelle kinnitab ametisse Riigivanem Haridus- ja sotsiaalministri ettepanekul.

§ 43. Tagavaraõpetajad määrab ametisse Haridus- ja sotsiaalministeeriumi koolivalitsus koolinõuniku sellekohasel ettepanekul.

§ 44. Valitud õppejõu-kandidaadi kinnitab ametisse alg- ja täienduskoolides ja neile kursuse ulatuselt vastavais eraõppeasutistes Haridus- ja sotsiaalministeeriumi koolivalitsus. Kesk- ja kutsekoolides ja eraõppeasutistes, mille kursuse ületab alg- ja täienduskooli kursuse, kinnitab valitud õppejõu-kandidaadi ametisse vastavalt Haridus- ja sotsiaalministeeriumi koolivalitsus, kutseoskuse osakond või teaduse- ja kunstiosakond; nende koolide juhatajad kinnitab ametisse Haridus- ja sotsiaalminister, välja arvatud avalikkude gümnaasiumide ja õigustega eragümnaasiumide juhatajad, kelle kinnitab ametisse Riigivanem Haridus- ja sotsiaalministri sellekohasel ettepanekul.

Õppejõude ametisse kinnitav asutis jätab esitatud õppejõu-kandidaadi kinnitamata, kui viimane ei vasta seaduse nõuetele või ei ole kohane õppe- või kasvatustöö huvide seisukohalt, ja nõuab uue kandidaadi esitamist. Kui valiv asutis antud tähtjaks uut kandidaati ei esita või uus kandidaat ei ole õppejõude ametisse kinnitavale asutisele vastuvõetav samadel põhjustel, siis määrab viimane õppejõu ametisse oma valiku järgi.

Ka võib õppejõude ametisse kinnitav asutis tarbekorral esitatud kandidaadi kinnitada või määrata kohale õppejõu kohusetäitjaks kuni üheks kooliaastaks, mille möödumisel õppejõud kinnitatakse või määratakse ametisse kas lõplikult või vabastatakse kohalt.

§ 45. Kui õppejõu kohale ei leidu § 2 p. 5 nõuetele vastavat kandidaati, võib õppejõude ametisse kinnitav asutis määrata sellele kohale kauemalt üheks kooliaastaks õppejõu kohusetäitja isikute

hulgast, kes vastavad seaduste muudele nõuetele ja keda see asutis nende ettevalmistuse poolest leiab kohaseks antud kohale.

§ 46. Haridus- ja sotsiaalministeeriumi koolivalitsuse, kutseoskuse osakonna ja teaduse- ja kunstiosakonna otsuste peale õppejõudude ametisse kinnitamise või määramise, mittekinnitamise või mittemääramise asjus võib kaevata Haridus- ja sotsiaalministrile kahe nädala kestel vastava otsuse saamise päevast arvates.

Haridus- ja sotsiaalministri otsused nende kaebuste puhul kui ka ta otsused koolijuhatajate ametisse kinnitamise või määramise asjus on lõplikud.

§ 47. Määralised õppejõud kinnitatakse ametisse määramatuks ajaks, välja arvatud juhud, kui nad kinnitatakse õppejõu kohusetäitjaiks, õpetajaameti kandidaadid — praktikaaja lõpuni, kusjuures nende teenistuslik vahekord lõpeb kooliaasta lõpul, ja tunniandjad kooliaasta lõpuni.

Kui õppeaine oma tundide arvult ja laadilt ei võimalda määralise õppejõu võtmist, võib õppejõude valiva asutise ettepanekul kinnitada ka tunniandja määramatuks ajaks.

Määraliseks kinnitatud õppejõud jääb määraliseks seni, kui ta tundide arv püsib määralise õppejõu tundide arvu piirides. Langeb aga tundide arv klasside koondamisel või ümberkorraldamisel või tunnikavade muutmisel alla määralise õppejõu tundide alammäära, siis määratakse ta õppejõude ametisse kinnitava asutise poolt ümber tunniandjaks määramatuks ajaks. Samas korras toimub ta määramine uuesti määraliseks, kui ta tundide arv uuesti tõuseb määralise õppejõu tundide normini.

Eraõppeasutistes, välja arvatud õigustega erakoolid, võib õppeasutise ülalpidaja ettepanekul kinnitada määralisi õppejõude ka tähtajaliselt.

§ 48. Õppejõud loetakse ametisolevaks sellest ajast, millest ta ametisse kinnitatud või määratud.

Õpetajaameti kandidaadi, kes teenistuse ajal omandanud vastava õpetaja kutse, võib kinnitada õppejõude valiva asutise ettepanekul vastavalt õppejõu tundide arvule määraliseks õppejõuks või tunniandjaks.

§ 49. Kui hiljemalt kaks nädalat enne sügisese õppetöö algust avalikkudes õppeasutistes ja õigustega erakoolides ei ole esitatud õppejõude ametisse kinnitavale asutisele seaduse nõuetele vastavat õppejõu-kandidaati vabale kohale, siis määrab õppejõude ametisse kinnitav asutis sellele kohale vastava õppejõu oma valiku järgi. Vabaneb aga õppejõu koht õppetöö kestel, siis määratakse sellele kohale õppejõude ametisse kinnitava asutise poolt vastav õppejõud kauemalt kooliaasta lõpuni.

§ 50. Kui õppejõud mõjuvatel põhjustel on sunnitud puuduma oma ametikohuste täitmiselt, siis määratakse kuni tema ameti-

kohuste täitmisele ilmuniseni asetäitja kas sama õppeasutise õppejõudude hulgast või väljastpoolt, viimasel juhul eeskätt reservis olevate õppejõudude hulgast: alg- ja täienduskoolides — koolinõuniku poolt, kesk- ja kutsekoolides — Haridus- ja sotsiaalministeeriumi koolivalituse, kutseoskuse osakonna või teaduse- ja kunstiosakonna poolt, välja arvatud Riigivanema poolt kinnitatud juhatajate asetäitjad, kes määratakse ametisse Haridus- ja sotsiaalministri otsusega.

Kui õppejõu tagasituleku aega asetäitja väljastpoolt määramisel ei ole võimalik ette näha ja asetäitja on määratud tähtajata, siis tuleb õppejõu tagasitulekust teatada asetäitjale vähemalt üks kuu ette, vastasel korral tuleb asetäitjale palka edasi maksta ühe kuu kestel, arvates päevast, mil temale teatati õppejõu tagasitulekust. Ühe kuu kestel palga saamise õigust ei ole asetäitjal, kes on ühtaegu määraliseks õppejõuks, või on õpetajaameti kandidaadiks ja omab vähemalt 50% seaduses ettenähtud nädalatundide normist, või on riigi või omavalitsuse palgalises teenistuses, või on võetud reservist ja saab palka reservi järgi.

Kui asetäitja täidab õppeasutise juhataja, tema abi või teisi erikohuseid tegeliku õppetöö ajal, siis on tal õigus saada nende ülesannete täitmise eest erilist tasu õppejõudude tasude seaduses ettenähtud alustel.

§ 52. Avalikkude õppeasutiste ja õigustega erakoolide õppejõud saavad teenistuse eest seaduses määratud tasu, arvates ametisse kinnitamise või määramise päevast.

Rahatasu makstakse üks kord kuus või poole kuu viisi samadel tähtaegadel nagu riigiteenijaile.

Teiste eraõppeasutiste õppejõududele makstakse tasu nende asutiste ülalpidajate poolt normide kohaselt, mis nähtud ette seaduses avalikkude õppeasutiste õppejõudude kohta.

§ 53. Koolide ja klasside koondamisel ning nende ümberkorraldamisel ja tunnikavade muutmise tagajärjel avalikkudest õppeasutistest ja õigustega erakoolidest vabanenud määralisi õppejõude võib õppejõude ametisse kinnitav asutis vabanenud õppejõu nõusolekul ja ära kuulunud kooli ülalpidaja arvamuse paigutada vastavale vabale kohale teistes samasugustes koolides, vastasel korral aga viiakse need õppejõud õppejõudude reservi.

§ 54. Õppejõudude reservi viidud määralsed õppejõud saavad endisest teenistuskohast kolme kuu kestel täie endise rahatasu, välja arvatud lisa- ja asetäitetundide tasu ja järgmise kolme kuu kestel poole sellest tasust.

Endisest õppejõu teenistuskohast teenistustasu saamise õigus kustub enne kuuekuulist tähtaega, kui õppejõud on kinnitatud määraliseks õppejõuks või astunud riigi- või omavalitsuse teenistusse ja saab sealt palka või kui ta ei võta vastu kolmandat temale pakutud määralse õppejõu kohta.

§ 60. Teenistustasu saamise õigus lõpeb tegelikult ametist vabastamise päevaga, välja arvatud §§ 54, 58 ja 59 ettenähtud juhud. Õppejõu teenistusest lahkumisel ei nõuta temalt tagasi teenistustasu päevade eest, mis jäid teenida saadud teenistustasu eest.

§ 63. Ajutist vabastust ametikohuste täitmisest õppetöö ajal tungiva vajaduse korral annab avalikkudes õppeasutistes ja õigustega erakoolides: 1) kuni 3 päevani õpetajaile õppeasutise juhataja, teatades sellest alg- ja täienduskoolide õpetajate suhtes kohalikule koolinõunikule ja teiste koolide õpetajate suhtes Haridus- ja sotsiaalministeeriumi koolivalitsusele, kutseoskuse osakonnale või teaduse- ja kunstiosakonnale ning õppeasutiste juhatajaile alg- ja täienduskoolides koolinõunik ja teistes koolides Haridus- ja sotsiaalministeeriumi koolivalitsus, kutseoskuse osakond või teaduse- ja kunstiosakond; 2) kuni kolme kuuni teenistustasuga ja kuni ühe aastani teenistustasuta — Haridus- ja sotsiaalminister.

Erakorralistel juhtudel annab ajutist vabastust kuni ühe aastani avalikkude õppeasutiste ja õigustega erakoolide õppejõududele Haridus- ja sotsiaalministri ettepanekul Vabariigi Valitsus täieliku või osalise palgaga.

Eraõppeasutistes, välja arvatud õigustega erakoolid, annab tungiva vajaduse korral ajutist vabastust ametikohuste täitmisest õppetöö ajal kuni 3 päevani õppeasutise juhataja, teatades sellest koolinõunikule, õppeasutise juhatajale aga — vastav koolinõunik. Kuni ühe aastani annab ajutist vabastust õppeasutise ülalpidaja nõusolekul Haridus- ja sotsiaalminister.

§ 85. Teenistuse huvides võivad õppejõude ametisse kinnitavad asutised õppejõu paigutada ühest avalikust õppeasutisest või õigustega erakoolist teise samasugusesse õppeasutisse, ära kuulates enne üleviimist üleviidava õppejõu seletuse ja kooliülalpidajate arvamused.

Käesolevas paragrahvis toodud juhul ja korras võib õppejõude ametisse kinnitav asutis õppejõudu ümber paigutada ka suurema kooli juhataja kohalt väiksema kooli juhataja kohale, samuti juhataja või juhataja abi kohalt õpetaja kohale kas samas või teises koolis.

§ 86. Haridus- ja sotsiaalministril on õigus vabastada õppejõudu ametist, kui õppejõu õppe- ja kasvatustöö osutub nõrgaks või puudulikuks kolmel revideerimisel ühe või kahe õppeaasta kestel ja revideerimisel leitud puudused on tehtud teatavaks õppejõule, kusjuures enne küsimuse otsustamist vaadatakse asi läbi komisjonis, mille koosseisu kuuluvad vastav haridusnõunik, kohalik koolinõunik ja üks liige Haridus- ja sotsiaalministeeriumi koolivalitsuse, kutseoskuse osakonna või teaduse- ja kunstiosakonna direktori määramisel.

Ühes ametist vabastamisega võib Haridus- ja sotsiaalminister keelata vabastatud õppejõule teenistusse astumise kuni kolme aastani, kusjuures enne uuesti ametisse astumist Haridus- ja sotsiaalminis-

teeriumi koolivalitsus võib vabastatult nõuda vastavate katsete õien-damist või praktiseerimist koolis selleks määratud õppejõu juhatusel.

Ka on Haridus- ja sotsiaalministril õigus pärast sellekohast juurdlust vabastada ametist ühes teenistusse astumise keeluga kuni kolme aastani õppejõudu, kelle käitumine õppeasutises või väljaspool õppeasutist ei ole olnud kasvataja kõrge kutse kohane. Enne küsi-muse otsustamist vaadatakse asi läbi komisjonis, mille koosseisu kuu-luvad vastav haridusnõunik, kohalik koolinõunik ja üks liige Haridus- ja sotsiaalministeeriumi koolivalitsuse, kutseoskuse osakonna või tea-duse- ja kunstiosakonna direktori määramisel.

§ 88. Ametivahekord lõpeb:

- 1) õppejõu surmaga;
- 2) teenistusaja lõppemisel, kui õppejõud oli määratud täht-ajaliselt;
- 3) seadusjõusse astunud kohtuotsuse järgi;
- 4) ametist tagandamisel distsiplinaarkorras;
- 5) ametist vabastamisel Õppejõudude teenistuse seaduse §§ 86 ja 87 korras;
- 6) ametist vabastamisel pärast õppejõu ametisse kinnitava asutise sellekohast otsust:

a) õppejõu omal soovil pärast ühekuulist etteütlemist kooli ülalpidajale või õppejõude ametisse kinnitava asutise loal ka varemalt;

b) õppejõu koha kaotamisel õppeasutise sulgemise, klasside koondamise ning nende ümberkorraldamise või tunnikavade muut-mise tagajärjel;

c) parandamatu terviserikke või haiguse puhul, mis teenistuse jätkamise teevad võimatuks või on kardetav õpilastele, kui need asjaolud on tõestatud pensionikomisjoni aktiga või arstliku komisjoni otsusega;

d) Eesti Vabariigi kodakondsusest lahkumisel;

e) 65-aastase vanuse kätte jõudmisel, kusjuures Haridus- ja sotsiaalministril on õigus erandjuhtudel pikendada õppejõu teenis-tusaega kuni 70 eluaastani.

§ 91. Õppejõude ametisse kinnitav asutis võib pensionieasse jõudnud õppejõudu ametist vabastada teenistuse huvides.

II.

Sama seaduse §§ 76, 81, 83 ja 89 sõnade „Õppejõude registreeriva asutise“ asemel lugeda sõnad „õppejõude ametisse kinnitav asutis“.

III.

Sama seaduse § 90 kaotab maksvuse.

Tallinnas, 25. aprillil 1934.

K. P ä t s

Peaminister

Riigivanema ülesannetes.

N. K a n n

Hariduse- ja sotsiaalminister.

Väljavõtte Valitsemise korraldamise seadusest.

RT 5 — 1934, 36.

IX.

Õppejõudude teenistuse seaduse (RT 59 — 1931) § 87 muudetakse ning pannakse maksma järgmises redaktsioonis:

§ 87. Riigivanem võib tema poolt ametisse nimetatud õppejõu ametist vabastada pärast sellekohast juurdlust ja vabastatava õppejõu seletuse ärakuulamist, kui ta leiab, et õppejõu tegevus on riigi huvidele kahjulik.

Sama õigus on Vabariigi Valitsusel kõigi teiste õppejõudude kohta.

Käesoleva paragrahvi põhjal ametist vabastatud õppejõude võib valida või määrata uuesti õppejõuks Riigivanema otsuse kohaselt.

Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi Koolivalitsuse 1934 a. 16. aprilli ringkiri nr. 32467 algkoolide juhatajaile algkoolis posti-telegraafi-telefoni kasutamise tutvustamise asjas.

Posti-telegraafi- ja telefoni tuleb igal ühel tarvitada. Sellepärast oleks tarvilik, et iga kodanik maast madalast teaks, millal on temal majanduslikult kasulik sõitude ja käikude asemel ajada oma asja posti, telegraafi või telefoni teel ja kuidas nende ühenduse abinõudega käia ümber.

Posti-telegraafi-telefoni tarvitamisel on aga kodanikul mõnesuguseid raskusi raha-, sissemaksu- ja pakikaartide kirjutamisel, telefoniga kõnelemisel j.n.e., mis peletab tarvitajat eemale ühenduste abinõude kasustamisest. Vastavate määruste mittetundmise või puudulikult täitmise tagajärjel tekivad omakord ka arusaamatused. Nii hävitatakse Eestis iga aasta kuni 25000 postisaadetist puuduliku aadressi ja saatja aadressi puudumise tõttu.

Välismaail on posti-telegraafi-telefoni asjandusega tutvustamine võetud koolide õppekavasse. Nimelt õpetatakse seal igale õpilasele seda, mis tema kui kodanik peab teadma posti, telegraafi, telefoni kasutamisel.

Telefoni Ühenduste Rahvusvahelise Nõuandva Komitee andmetel on Šveitsis sest ajast peale, kui telefoni asjandusega hakati õpilasi koolides tutvustama, telefoni tarvitamine elavnenud. Šveitsis ei lasta koolist välja kedagi enne, kui ta pole telefoniga pidanud vähemalt ühe kohaliku- ja ühe kaugekõne.

HSM Koolivalitsus, lähtudes öeldust, juhib algkoolide juhatajate ja õpetajate tähelepanu av. algkoolide õppekavadele, mis sisaldavad otsesel või kaetud kujul posti, telegraafi ja telefoni kaudu asjaajamise tundmaõppimise. Algkoolide õppekavades leiduvad selleks järgmised osad (seoses seletusekirjadega):

III klass — kodulugu ja kõlbluseõpetus (kuidas käsitame posti, telefoni, telegraafi);

VI klass — kõlblus- ja kodanikuõpetus (liiklemis- ja läbikäimisabinõud);

VI klass — emakeel (telegrammid, lihtsamad asjaajamiskirjad — sooviavaldused, kuulutused, tellimised, saatekirjad j.n.e.);

VI klass — looduseõpetus (elektrivoolu tarvitamisest; elekterlooduses; magnetism).

Postivalitsuse sellekohase soovi kohaselt rõhutab Hariduse- ja sotsiaalministeerium tarvidust õpetada algkooli õpilasi, eriti lõpuklassis, tundma posti-telegraafi ja telefoni kaudu asjaajamist sel määral, et algkooli lõpetaja võiks õieti ning otstarbekohaselt koostada posti saatekirju (hariliku kirja aadress ühes arvatud) ja telegrammi aadressi ning teksti, võiks toimetada kõnelemist telefoni kaudu (väljakutse kohalik- ja kaugekõneks, kõnelemine, liht- ja automaattelefon, abonendid nimekirja tarvitamine). Kus võimalik, on soovitatav ka tutvustamine raadiovastuvõtu aparaadiga.

Raske on loota, et oleks võimalik lähemal ajal anda kätte õpilasele lühike kokkuvõtlik käsiraamat ülnimetatud küsimustes, kui mitte arvestada M. Ruubeli brošüüri „Tallinna Postimaja“ ja Postivalitsuse seletusekirju. Seepärast on tähtis, et vähemalt õpetajal oleks teada ja saada vastav kirjandus. Andmeid tuleb hankida muu seas ka Riigi Teataja vastavatest numbritest, telefoniabonentide nimekirjadest, Postivalitsuse seletusekirjadest, posti- ja telegrammiplankidelt.

HSM Koolivalitsuse poolt on astunud tarvilikud sammud Postivalitsuses, et telefonikõnesid algkooli õpilastele õppeotstarbeks teatud arvu juures ei arvestata ja, kui koolis ei ole telefoni, võimaldataks harjutamiseks kasutada telefoni ülnimetatud tingimustel avalikkudes kõnepunktides.

Direktor P. Mägraken.

Algkooliasjade juhataja A. Kuut.

Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi Koolivalitsuse 1934 a. 25. aprilli ringkiri nr. 3218 alg- ja täienduskoolide juhatajaile ja õpetajaile kooliaedade alal nõu saamise korras asjas.

Kooliaedade asutamine ja kooli ümbruse kaunistamine on saamas koolijuhatajaile ja õpetajaile nende otseste ülesannetega tihedalt seotud küsimuseks. Et kergendada nimetatud kooliaia asutamise ja kooli ümbruse kaunistamise otstarbekohast läbiviimist, on HSM loonud nõuande koha sellel alal. Nimelt 1. aprillist s.a. alates on Tartu pedagoogiumi aianduse õpetajal diplom-aednik Aleksander Prima'l peale oma otseste kohuste ülesandeks — olla nõuandjaks alg- ja täienduskooli juhatajaile ja õpetajaile kooliaedade asutamise ning korraldamise ja kooli ümbruse kaunistamise alal.

Nõu andmine võib teostuda nõu-saadasoovija algatusel kas kirjata-
teel, suuliselt Tartu pedagoogiumis või kohal nõusooivija kooli juures,
kusjuures nõuandmine ei kuulu tasu alla.

1. Kirjateel nõu küsimise korral tuleb kiri selgesti ja lühidalt
vormuleeritud küsimustega adresseerida Tartu pedagoogiumi aiatöö
õpetaja A. Prima nimele (Tartu pedagoogium, Tartu), lisandades
vastaval arvul marke vastuse jaoks. Kui soovitakse nõu aia või ümb-
ruse plaani asjas, siis tuleb saata viske maa-alast, millele nõuandja teeb
oma märkmed. Täpse ja puhtakujulise plaani valmistamine ei kuulu
ametliku nõuandmise hulka.

2. Suulise nõu saamise asjas Tartu pedagoogiumis on väljast-
poolt tulejail soovitatav enne leppida kokku kirjateel, saates vastuse
jaoks postmargi, kusjuures vastus kokkusaamise aja suhtes saadetakse
harilikult järelküsija enda kirjal ääremärkena.

Nõuküsitajate õppejõudude tarvis määrab nõuandja kindlad päe-
vad ja kellaaja.

3. Nõuandmist kohal teostatakse vaid võimaluse korral. Selle-
kohane soov tuleb saata kirjalikult Tartu pedagoogiumi direktori
nimele, märkides koha, ühenduse laadi (kui koht on eemal raudteest),
soovitava aja ja üldkujuliselt nõuandmise alla kuuluva küsimuse (kui
viimases on kõnet aia või koolimaja lähema ümbruse plaanist, siis
ka viskeline ligikaudne plaan vastavast maa-alast).

Kohal nõusaaajal tuleb oma asutise kulul tasuda nõuandja sõidu-
ja päevaraha riigiametnikkude kohta maksvate normide järgi.

Direktor P. Mägraken.

Algkooliasjade juhataja A. Kuut.

Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi Tervishoiu- ja hoolekande- valitsuse 1934 a. 21. aprilli ringkiri nr. 45732 maa-, linna-, alevi- ja vallavalitsustele marutõbiste haigete ja selles kahtlaste isikute ravimise asjas.*)

Vabariigi Valitsuse poolt 4. septembril 1920 a. vastuvõetud
määruse Tervishoiu peavalitsuse osavõtmise kohta külgehakkavate
haiguste ja taudide vastu võitlemisest ja sellega kaasaskäivate kulude
katmisest kohtade peal (RT 145/146 — 1920, art. 305) § 2 alusel tasub
Tervishoiu- ja Hoolekandevalitsus omavalitsustele täiel määral kulud,
mis tekkinud marutõbiste haigete ravimisest.

Kuna nimetatud kulude tegemine ja selle kohta arvete esitamine
ei toimu ühtlaselt, siis paneb Tervishoiu- ja hoolekandevalitsus selleks
maksma järgmise korra:

*) See ringkiri on saadetud s. a. 21. aprillil maa-, linna- ja alevivalitsus-
tele kirjavahetuse tavalises korras. Kuna aga selle ringkirja teadmine on tarvilik
ka vallavalitsustele, arstidele ja teistele vastavatele ametnikkudele, siis on minis-
teerium otsustanud avaldada see ringkiri ajakirjas üldiseks teadmiseks.

1) Tervishoiu- ja hoolekandevalitsus tasub ainult niisuguste isikute marutõbe ravimisest tekkinud kulud, kes selleks saadetud Tartu Pasteuri jaama maa-, linna-, alevi- või vallavalitsuse poolt vastava kirjaga nimetatud asutuse nimele. Kui kiiruse mõttes isik on läinud või viidud Pasteuri jaama ilma omavalitsuse saatekirjata arsti, politsei või mõne teise kohapealse vastava ametivõimu nõudel, siis tuleb viimasel sellest teatada vastavale omavalitsusele, kes selle korralduse omalt poolt kinnitab ja Pasteuri jaamale viibimata edasi saadab.

2) Omavalitsuste poolt kulude arvete esitamise juures Tervishoiu- ja Hoolekandevalitsusele, tuleb juure lisada Pasteuri jaama tõendus, et isik on tõeliselt seal ravimisel olnud, korteri ja ülevalpidamise arved ja sõidukulu arved ning omavalitsuse sellekohane korraldus isiku Pasteuri jaama saatmise kohta. Korteri ja ülevalpidamise kulud ei või ületada öö-päeva eest Kr. 1.50 isiku kohta, sõidukulud — III kl. kulusid raudteel.

3) Need marutõbe ravimisel viibijad, kellel ei ole võimalik p. 2 tähendatud tasu eest korterit ja ülevalpidamist Tartus leida mujal, võivad asuda korterisse ja ülevalpidamisele Tartu linna haigla, kellele Tervishoiu- ja hoolekandevalitsus tasub kulud vahetult, haigemaja poolt Tervishoiu- ja hoolekandevalitsusele esitatavate sellekohaste arvete põhjal.

4) Marutõbe haigete ravimisest tekkinud kulud, väljaarvatud p. 3 viimases lõikes tähendatud kulud, tasub Tervishoiu- ja hoolekandevalitsus ainult omavalitsustele, kelle administratiivpiirkonnas isik elab ja kelle korraldusel isiku ravimisele saatmine toimunud.

Ravimisel viibinud isikud esitavad kulude arved ühes tarvilikude andmetega mitte Tervishoiu- ja hoolekandevalitsusele, vaid vastavale omavalitsusele, kelle korraldusel nende ravimisele saatmine toimunud. Omavalitsused pärast arve kontrollimist ja õigekstunnistamist saadavad selle edasi Tervishoiu- ja hoolekandevalitsusele.

5) Maa-, linna- ja alevivalitsusi palume käesolev korraldus nende administratiivpiirides olevatele ametivõimudele, kellesse see puutuda võib, teatavaks teha, võimaluse piirides ka kodanikkudele, ja seda korraldust täpselt täita.

Direktor Dr. A. Mõttus.

Sekretär J. Visnapuu.

Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi Tervishoiu- ja hoolekandevalitsuse 1934 a. 5. mai ringkiri nr. 45764 maa-, linna-, alevi- ja jaoskonnaarstidele marutõbiste haigete ja selles kahtlaste isikute ravimise asjas.

Ühenduses marutõbe levimisega koerte ja teiste loomade juures on mõnelt poolt algatatud küsimus — kas ei oleks võimalik marutõbiste ja selles kahtlaste isikute ravimist korraldada kohtadel asuvate

arstide kaudu, kusjuures tarviliku emulsiooni saaksid arstid Pasteuri jaamalt.

Tervishoiu- ja hoolekandevalitsuse sellekohase palve peale on Pasteuri jaama juhataja prof. K. Schlossmann nimetatud küsimuse kohta alljärgneva arvamise avaldanud, millega ühineb Tervishoiu- ja hoolekandevalitsus ja teeb teatavaks maa-, linna-, alevi- ja jaoskonnaarstidele.

„Valmis selgaju emulsiooni saatmist kohtadel olevatele arstidele ei saa üldiselt tarvitusele võtta, sest emulsioon, kui orgaaniline aine, allub kergesti lagunemisele. Meie oleme jaamast küll emulsiooni mõnel üksikul juhul välja saatnud, aga ikka neil tingimustel, et emulsioon sai jää sees transporteeritud ja süstitud kohe valmistamise päeval. Emulsiooni posti kaudu — meie postiolude juures — transporteerimine eriti suvel ei saaks üldse kõnegi alla tulla.

Mis puutub aga selgaju glütseriinist kohtadele saatmisesse, siis seda ju võiks teha. Koha peal aga tekitab selgaju alalhoidmine ja temast emulsiooni valmistamine kindlasti raskusi. Nimetatud toimingud nõuavad süstimist toimivalt arstilt vastavat sisseseadet — jääkappi, klaaskappi, uhmreid j.n.e., sest vastasel korral võivad süstimid kergesti haigeid infitseerida“.

Direktori eest Dr. Joh. Mälton.

Sekretär J. Visnapuu.

MITTEAMETLIK OSA.

Riigi Teatajas 1934 a. 1. jaanuarist kuni 1934 a. 1. aprillini avaldatud seaduste ja määruste nimestik teaduse, kunsti, hariduse, tervishoiu, hoolekande, töökaitse, sotsiaalkindlustuse ja pensionide alal.

Hariduseministeeriumi määruse alaealiste õpilaste osavõtmise kohta organisatsioonidest maksvuse kaotamise määrus, RT 3 — 1934, 18. (Selle määrusega kaotas maksvuse määrus, mis avaldatud RT 81 — 1921. Sellel alal on maksvad Õpilaste organisatsioonide korraldus ja ministeeriumi Koolivalitsuse 1933 a. 29. novembri ringkiri nr. 31762, millised on avaldatud HSMT 14 — 1933).

Toidu- ja maitseainete, jookide ning joogivee määruse muutmise määrus, RT 3 — 1934, 19.

Hambatehnikute teoreetilise ja praktilise ettevalmistuse ning katsete korraldamise määrus, RT 4 — 1934, 30. (See määrus on avaldatud ka HSMT 3 — 1934).

Valitsemise korraldamise seadus, RT 5 — 1934, 36. Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi ülesanded ja tööjaotus on ette nähtud selle seaduse §§ 37—42 ning § 34 (Kuna selle seadusega on kaotanud maksvuse Vabariigi Valitsuse ja ministeeriumide korraldamise seadus, siis on maksvusetä ka selle seaduse väljavõte, mis avaldatud „Haridusealas“, lehek. 17—18). Selle seaduse IX osaga on muudetud ja maksuma pandud uues redaktsioonis Õppejõudude teenistuse seaduse §§ 44 ja 87, mis avaldatud RT 59 — 1931 ja ka „Haridusealas“, see osa on avaldatud ka HSMT 3 — 1934. Selle seaduse X osaga on muudetud ja maksuma pandud uues redaktsioonis Õppe- ja kasvatustöö ülevälve seaduse § 7, mis avaldatud RT 59 — 1931 ja ka „Haridusealas“, see osa on avaldatud ka HSMT 3 — 1934. Selle seaduse XIV osaga on muudetud ja maksuma pandud uues redaktsioonis Tartu Ülikooli seaduse §§ 19, 20, 26, 38 ja 63, mis avaldatud RT 122/123 — 1925 ja ka „Haridusealas“. Selle seaduse V, VI ja VII osadega on muudetud ja maksuma pandud uues redaktsioonis Riigiteenistuse seaduse §§ 11 ja 42 ning täiendatud sama seadust § 6, mis avaldatud RT 149 — 1924 ja ka „Haridusealas“. Sama seaduse XVI ja XVII osadega on muudetud ja maksuma pandud uues redaktsioonis Riigivapi seaduse § 6, mis avaldatud RT 117/118 — 1925 ja Riigilipu seaduse § 3, mis avaldatud RT 84/85 — 1925 ja ka „Haridusetegelases“).

Maakondade ajutise valitsemise seadus, RT 5 — 1934, 40.

Riigilipu tarvitamise määrus, RT 5 — 1934, 41 (Selle määruse maksmapanemisega kaotas maksvuse Riigilipu tarvitamise määrus, mis avaldatud RT 14 — 1926 ja ka „Haridusetegelases“).

Riigiteenistuse seaduse §§ 13 ja 14 muutmise seadus, RT 6 — 1934, 44 (Selle seadusega on muudetud ja maksuma pandud uues redaktsioonis Riigiteenistuse seaduse §§ 13 ja 14, mis avaldatud RT 149 — 1924 ja ka „Haridusealas“).

Tallinna tehnikumi elluviimise määruse muutmise ja täiendamise määrus, RT 6 — 1934, 48 (Maksuma pandud uues redaktsioonis määruse § 2, mis avaldatud RT 52 — 1932).

Avalikkude ehitiste püstitamise määruse muudatus, RT 6 — 1934, 53.

Oopiumi ja teiste uimastusainete sisseveo ja ladudest müügi määrus, RT 8 — 1934, 66.

Tervishoiu- ja hoolekandevalitsuse teadaanne oopiumi ja teisi uimastusaineid müügi jaoks ümbertöötavate laboratooriumide kohta, RT 8 — 1934, 67.

Avalikkude tööde juhtnõõride täiendus, RT 12 — 1934, 79.

Kinnitatusnõukogu poolt vastuvõetud ning Hariduse- ja sotsiaalministri poolt kinnitatud otsus haigekassa kuu- ja aastaaruande ja eriteatelehtede vormide ning nende juhiste kinnitamise kohta, RT 12 — 1934, 80.

Ametisõitute tasu määruse muutmise ja täiendamise määrus, RT 13 — 1934, 85.

Määrus välismaaliste päevarahade kohta, RT 13 — 1934, 86.
 Õpilaste hindamise ning klassi- ja koolikursuse lõpetamise määrus, RT 14 — 1934, 91. See määrus on avaldatud ka HSMT 4 — 1934. (Selle määruse maksmahakkamisega kaotas maksvuse Määrus klassi- ja koolikursuse lõpetamise kohta, mis avaldatud RT 38 — 1929 ja ka „Haridusealas“, ning korraldus ja teadaanne küpsus- ja kutseksamiste kohta, mis avaldatud RT 19 — 1921 ja RT 93 — 1922).

Koolimajade ehitusefondi määruse muutmise ja täiendamise määrus, RT 15 — 1934, 95.

Sisseveoks lubatud liitrohtude, doseeritud meditsiiniliste preparaatide, arstimisplaastrite, bakteeriapreparaatide ja seerumite nimekirja neljas täiendus ja täiendav määrus, RT 15 — 1934, 98.

Pühade ja puhkepäevade seadus, RT 18 — 1934, 122. (Selle seaduse maksmahakkamisega kaotas maksvuse Pühade ja puhkepäevade seadus, mis avaldatud RT 155/156 — 1922 ja ka „Haridusetegelas“).

Õppe- ja kasvatusetöö ülevälve seaduse muutmise seadus, RT 18 — 1934, 123. Selle seaduse maksmahakkamisega on Õppe- ja kasvatusetöö ülevälve seadus (RT 59 — 1931 ja ka „Hariduseala“) muutunud järgmiselt: seaduse §§ 3, 6, 11 ja 17 on pandud maksma uues redaktsioonis; seaduses on kustunud sõna „maakoolivalitsus“, seaduse §§ 10 ja 18 — 22 on kaotanud maksvuse.

Eesti Vabariigi Tartu Ülikooli seaduse muutmise seadus, RT 18 — 1934, 124. (Muudetud ja maksma pandud uues redaktsioonis Tartu Ülikooli seaduse §§ 6 ja 101, mis avaldatud RT 122/123 — 1925 ja ka „Haridusealas“).

Sihtasutiste seadus, RT 19 — 1934, 131.

Täiendusekoolide õppetöö alguse, lõpu ja vaheaegade määrus, RT 20 — 1934, 143.

Seltskondlikkudes huvides elanikkude tarviduste rahuldamiseks tehtavate tööde nimekirja, mille jätkamine on lubatud peale kella 12 päeval suurte pühade laupäevadel, RT 26 — 1934, 200.

Otsus Eesti-Läti vahelise koolikonventsiooni kinnitamise kohta. Konventsioon, RT 27 — 1934, 207.

Avalikkude raamatukogude seaduse täiendamise seadus, RT 27 — 1934, 210. (Täiendatud seadus, mis avaldatud RT 77/78 — 1924 ja ka „Haridusetegelas“).

Pagaritööstuses öötöö keelu seaduse muutmise ja täiendamise seadus, RT 27 — 1934, 211.

Üleajateenijate ja nende perekondade pensioni seadus, RT 27 — 1934, 222.

Vabamüügi apteekide avamise seaduse muutmise seadus, RT 27 — 1934, 223.

Vabamüügi apteekide korra ja tegevuse seadus, RT 27 — 1934, 224. Selle seaduse § 7 muutmise dekreet, RT 36 — 1934, 317.